

Coloniștii, nefiind încă înregistrați în catagrafie, conform art. 1 al « Așezământului » din 1830¹, nu se pot prevala de scutirile acordate, dar, rămași pe moșie numai 3—4 luni din trecutul an agricol, nu-și recunosc nici o sarcină²,

Opoziției arendașului, coloniștii îi răspund cu trecerea în județul Brăila apelînd prin deputatul lor, V. Nenovici, pînă la generalul Kiseleff³. Rezultatul a fost consemnat în ordinele Vorniciei din 5—6 septembrie 1831, prin care se poruncește Buzăului și Brăilei să cerceteze pricina « cu de-a mărunțul » și, de se dovedește « dreaptă și netăgăduită, să fie obligați a îndeplini îndatoririle față de moșie, ca și ceilalți locuitori clăcași »⁴.

Nu avem alte date privitoare la felul în care a fost lichidat, pînă la urmă, conflictul dintre coloniștii bulgari și arendașul de la Făurei, dar episodul, zugrăvind mentalitatea tipic refractară a băjenarilor bulgari față de rînduiețile administrative, arată clar că, cel puțin după 1830, coloniștii nu se mai puteau bucura de avantajele prevăzute în așezămînt decît numai după ce se înscriau în catagrafie⁵, măsură menită să pună capăt frecventelor strămutări practicate excesiv de băjenari în perioada dintre 1831 și 1835.

În legătură cu această latură a instabilității emigrației din acei ani, în Arhivele statului din orașul Buzău se păstrează o bogată corespondență cu Bucureștii (Ocîrmuirea jud. Buzău, dos. 4 471/1832, 2 985/1833 și 2 295/1835).

Am arătat mai sus că, începînd din 1829, emigrația se intensifică în părțile Buzăului pînă prin 1832⁶, cînd căpeteniile băjenarilor din București — în cazul de față Vasile Nenovici, deputatul lor pe lângă Divan — încep să îndemne pe coloniști să se înapoieze în patrie⁷.

Nenovici, folosind îndeosebi nemulțumirile inerente provocate coloniștilor prin înscrierea lor în rolurile de birnici, după trecerea celor trei ani socotiți de la venirea în țară, reușește să agite masele de emigranți. Acțiunea lui a avut un caracter destul de larg, de vreme ce administrația statului se vede, la un moment dat, în fața a numeroase cereri din partea unor « siliști întregi de a se strămuta peste graniță în Turkia »⁸.

Autoritățile din București îl acuză pe Nenovici că traficează cu aprobările de întoarcere pe care reușește să le obțină, încasînd de la fiecare familie cîte 6—10 sau 16 lei, și cheamă Ocîrmuirea să depisteze pe bulgarii băjenari care au dat bani în acest scop, spre a fi despăgubiți⁹. Ordinul Vistieriei n-a rămas fără ecou: subocîrmuirile au desfășurat atunci o anchetă de mari proporții, cu declarații și semnături, prin satele județului, fără să identifice însă vreun caz¹⁰.

¹ Textul integral publicat de Const. N. Velichi, în Rsl, III, 1958.

² Actul la St. Romanski, op. cit., p. 286.

³ Ibidem, p. 287.

⁴ Ibidem, p. 290—291.

⁵ Cf. Const. N. Velichi, Așezămintele coloniștilor bulgari din 1830, p. 119.

⁶ Dintr-un *Catastih de numele familiilor birnice plugare și muncitoare ale orașului Buzău*, întocmit în 1831, dintre cele 305 familii, 127 sînt, după nume, de origine bulgară (Arh. st. Buzău, Ocîrmuirea, dos. 3 294/1832, f. 166—168); iar din *Catastihul de neguțătorii și meseriașii lăcăuitori prin satele județului și orașul Buzău* rezultă, tot după nume, că dintre aceștia, 42 sînt de asemenea bulgari și sîrbi (Arh. st. Buzău, Ocîrmuirea, dos. 3 302/1832 f. 32—44). De altfel, însăși mișcarea demografică așa cum apare în condicile de stare civilă pe anii 1832—1835 la biserica Sf. Nicolae-Sîrbi, în raport cu a celorlalte enorii din oraș, e încă o dovadă a creșterii lor numerice (Arh. st. Buzău, *Condicile de stare civilă ale orașului Buzău pe 1832—1835*).

⁷ Arh. st. Buzău, Ocîrmuirea, dos. 4 471/1832, f. 5.

⁸ Ibidem, dos. 2 985/1833, f. 1.

⁹ Ibidem, dos. 4 471/1832, actul din 5 iunie 1833.

¹⁰ Ibidem, dos. 2 985/1833, f. 13 și 15; dos. 4 471/1832, f. 6, 7 și 9.